

"Stosowanie wzmocnień w modelowaniu zachowania dziecka"

Problemy wychowawcze z dziećmi mają zarówno rodzice w domu jak i nauczyciele w przedszkolu. Wychowanie jest procesem uspołeczniania dziecka. Dzieci osobiście sprawdzają na ile mogą sobie pozwolić w relacjach z dorosłymi. Muszą nauczyć się tego co wolno a czego robić nie należy.

W postępowaniu z dzieckiem można stosować wzmocnienia i tym sposobem modelować jego zachowanie. Jeżeli dziecko zachowa się w pożądanym sposób, a dorosły gestem, mimiką, słowem okaże zadowolenie, dziecko będzie powtarzać to zachowanie, bo skojarzy je sobie z miłymi emocjami. I odwrotnie, gdy dorosły wyrazi niezadowolenie, będzie to informacja o konieczności zmiany zachowania i w przyszłości dziecko będzie go unikało poprzez skojarzenie z nieprzyjemnymi emocjami.

W wychowaniu dziecka należy zadbać o pozytywny bilans wzmocnień pozytywnych. Jeśli chcemy aby dziecko opanowało daną czynność, musimy nawet przesadnie okazać zadowolenie i radość. Wówczas dziecko będzie starało się wykonać tę czynność najlepiej jak potrafi.

Jeżeli chcemy zmienić zachowanie dziecka, musimy stanowczo pokazać mu swoje niezadowolenie aby zrozumiało o co chodzi. Należy pamiętać też, że niezadowolenie ma dotyczyć tego co dziecko zrobiło, a nie osoby dziecka.

W wychowaniu dzieci nie należy zbyt często sięgać po nagrody materialne, gdyż przyzwyczajają dzieci do dobrego postępowania tylko ze względu na korzyści materialne. Zamiast nich, dobry skutek odnoszą np. pochwała skierowana do dziecka, odznaka przygotowana przez rodzica, uroczysty podwieczorek, wspólne spędzenie czasu w atrakcyjnym dla dziecka sposobie (np. gra planszowa).

Jeśli chcemy zmienić zachowanie dziecka np. w sytuacji pozostawienia nieposprzanych zabawek, należy schować te zabawki do szafy. Gdy maluch obsypuje piaskiem dzieci, należy pozbawić go możliwości zabawy w piaskownicy. W przypadku zniszczenia czyjejsz budowli, niech dziecko pozbiera klocki i doprowadzi budowlę do stanu poprzedniego. Należy odsunąć dziecko od zabawy lub zorganizować mu zabawę w izolacji, gdy popycha rówiesnika podczas zabawy lub wyrywa zabawki. Ponoszenie konsekwencji działania ma wartość wychowawczą tylko wtedy, gdy stosujemy je natychmiast po przewinieniu. Inne pomysły wzmocnień negatywnych to np. upomnienie dziecka, zawstydzenie, chwilowe pognywanie się. Nie należy dzieciom kazać wyjść z pokoju, nigdy nie wiemy jak się zachowają bez naszego nadzoru.

Ważną rolę w kształtowaniu pozytywnych postaw odgrywa słuchanie

opowiadań i wierszy, ukazujące zachowania godne naśladowania. Rozmowa prowadzona z dzieckiem po wysłuchaniu utworu literackiego jest okazją do omówienia motywów i skutków oraz oceny postępowania bohaterów.

W wychowaniu dziecka nie ma miejsca na agresję, zabrania się stosowania kar cielesnych, gdyż poniżają one godność człowieka i przyczyniają się do braku wrażliwości na brutalność i przemoc.

Literatura:

"Zanim wkroczy specjalista" A. Wentrych, Wyd: Centrum Edukacji Blżej Przedszkola, Kraków 2016

"Kara i nagroda" E. Zielińska, w miesięczniku "Blżej Przedszkola" marzec 2015

"Konsekwencje zamiast kar-o co chodzi?" A. Jankowska w miesięczniku "Blżej Przedszkola" grudzień 2017

**mgr Katarzyna Łabęcka
mgr Patrycja Chmielewska**